

УДК 821.111'06.08

DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2025.1.7>

МОВНА СПАДЩИНА В ГРАФІЧНИХ РОМАНАХ: НАЙМЕНУВАННЯ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ КОРІННИХ НАРОДІВ КАНАДИ

Ірина Калиновська

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри практики англійської мови
Волинського національного університету імені Лесі Українки
просп. Волі, 13, м. Луцьк, Україна
orcid.org/0000-0002-3406-1456
e-mail: kalynovska@vnu.edu.ua

Еліна Коляда

кандидат філологічних наук, професор,
завідувач кафедри практики англійської мови
Волинського національного університету імені Лесі Українки
просп. Волі, 13, м. Луцьк, Україна
orcid.org/0000-0002-5437-1320
e-mail: elina.koliada@vnu.edu.ua

Магдалена Калиновська

здобувачка вищої освіти факультету іноземної філології
Волинського національного університету імені Лесі Українки
просп. Волі, 13, м. Луцьк, Україна
orcid.org/0009-0007-2994-5074
e-mail: kalynovska.mahdalena2023@vnu.edu.ua

Анотація. У статті проаналізовано найменування в графічних романах як відображення ідентичності корінних народів Канади. Матеріалом дослідження слугувала антологія «This Place: 150 Years Retold», яка містить різножанрові графічні романи, що висвітлюють історію Канади очима корінних народів Канади. Особлива увага в дослідженні приділяється семантиці імен корінних народів, їхній функціональній ролі в збереженні історичної пам'яті, мовної спадщини та культурних традицій.

Аналіз найменувань засвідчив, що автори графічних романів свідомо зберігають автентичні імена мовами корінних народів, що створює потужний культурний код і підкреслює важливість мовної спадщини. Найменування виконують комплексну роль, насамперед слугують засобом ідентифікації, способом розкриття багатогранного внутрішнього духовного світу персонажів та символізують зв'язок з природою, духовними практиками та колективною пам'яттю корінних народів. Виявлено, що множинні імена відображають соціальну структуру корінних народів, їхні вірування й ритуали, а також мають глибоке символічне значення, демонструють зв'язок з природою та традиційними віруваннями. Розглянуто захисну функцію найменувань корінних народів, зокрема як захисту від потенційних загроз зовнішнього світу. В умовах колоніального тиску помітною є стратегія культурного опору корінних народів Канади – приховування справжніх імен та корінних традицій.

Проаналізовано мультимодальне представлення ідентичності корінних народів Канади в графічних романах. Поєднання вербальних і невербальних елементів (колеристика, символіка, традиційні писемні системи) створює складний наративний код, що сприяє збереженню мовної ідентичності корінних народів. Установлено, що графічні романи сприяють процесам деколонізації та мовного відродження корінних народів Канади.

Ключові слова: найменування, ім'я, ідентичність, корінні народи Канади, графічний роман.

LINGUISTIC HERITAGE IN GRAPHIC NOVELS: NAMING AS A REFLECTION OF INDIGENOUS IDENTITY IN CANADA

Iryna Kalynovska

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor the Department English Practice
Lesya Ukrainka Volyn National University
Voli Ave., 13, Lutsk, Ukraine
orchid.org/0000-0002-3406-1456
e-mail: kalynovska@vnu.edu.ua*

Elina Koliada

*Candidate of Philological Sciences, Professor,
Head of the English Practice Department
Lesya Ukrainka Volyn National University
Voli Ave., 13, Lutsk, Ukraine
orchid.org/0000-0002-5437-1320
e-mail: elina.koliada@vnu.edu.ua*

Mahdalena Kalynovska

*Student at the Foreign Philology Faculty
Lesya Ukrainka Volyn National University
Voli Ave., 13, Lutsk, Ukraine
orchid.org/0009-0007-2994-5074
e-mail: kalynovska.mahdalena2023@vnu.edu.ua*

Abstract. *This article analyzes naming in graphic novels as a reflection of the identity of Indigenous peoples in Canada. The study is based on the anthology “This Place: 150 Years Retold”, which includes multi-genre graphic novels that present Canada’s history through the perspectives of Indigenous communities. Special attention is given to the semantics of Indigenous names and their functional role in preserving historical memory, linguistic heritage, and cultural traditions.*

The analysis of naming demonstrates that graphic novel authors deliberately preserve authentic Indigenous names, creating a robust cultural code and emphasizing the significance of linguistic heritage. These names serve a complex role. Primarily, they act as a means of identification, a way of revealing the multifaceted spiritual world of the characters, and a symbol of the connection to nature, spiritual practices, and collective memory of Indigenous peoples. The study finds that multiple names reflect Indigenous communities’ social structure, beliefs, and rituals, possessing deep symbolic meaning and reinforcing the bond with nature and traditional worldviews. The protective function of Indigenous naming is also examined, particularly as a defence mechanism against external threats. Under colonial pressure, Indigenous communities in Canada employed cultural resistance strategies, including the concealment of actual names and Indigenous traditions.

The article also explores the multimodal representation of Indigenous identity in graphic novels. Combining verbal and non-verbal elements (such as colour schemes, symbolism, and traditional writing systems) creates a complex narrative code that contributes to preserving Indigenous linguistic identity. The study establishes that graphic novels play a role in decolonization and linguistic revitalization among Indigenous peoples in Canada.

Key words: *naming, name, identity, Indigenous peoples of Canada, graphic novel.*

Графічні романи дедалі більше привертають увагу дослідників, оскільки поєднання тексту та невербальних елементів створює нові можливості для міждисциплінарного аналізу. Популярність цього сучасного жанру графічної літератури пояснюється вживанням низки засобів, які дозволяють авторам та ілюстраторам передавати складні ідеї та емоційні стани, а також сприяють розумінню непр-

стих історичних, політичних і соціальних тем широким колом читачів.

Графічні романи на історичну тематику виконують множинні функції: вони не тільки поширюють знання про минуле, а й розвивають критичне мислення, сприяють формуванню емпатії та спонукають до глибокої рефлексії щодо історичних подій, їхніх причинно-наслідкових зв’язків. Канадські гра-

фічні романи часто звертаються до проблемних і контroversійних аспектів національної історії – колоніалізму, питань ідентичності, соціальної справедливості, що має особливе значення для осмислення досвіду корінних народів Канади, відображення їхнього спротиву, травматичних переживань, формування колективної пам'яті та переоцінки історичних подій.

Графічні романи корінних народів Канади привертають увагу багатьох дослідників своєю жанровою різноманітністю. Як ми зазначали в попередніх публікаціях [1; 2], на відміну від традиційних текстових форм, графічні романи поєднують вербальні та невербальні компоненти, створюючи багатопланові наративи, які допомагають читачам глибше зануритися в зображувані події і зрозуміти емоційні стани персонажів. Тематика графічних романів корінних народів Канади охоплює важливі питання колонізації, дискримінації, боротьби за виживання, травм поколінь, дотримання індіанських традицій, відновлення історичної справедливості та примирення в канадському суспільстві.

Р. Гамільтон підкреслює, що графічні романи, створені корінними авторами й ілюстраторами, розглядають важливі проблеми сучасної Канади та її історії і пропонують молодому поколінню захопити середовище для вивчення цих питань [5]. Е. Інгібергссон відзначає двосторонній взаємовплив між уподобаннями сучасного канадського суспільства та розвитком графічних романів, які формують літературний процес у Канаді [6]. М. Боркент зауважує, що графічні романи корінних народів для корінних читачів є засобом культурного зміцнення, а для некорінних – способом розуміння історичних несправедливостей та розвитку поваги до культурної ідентичності корінних народів Канади, їхньої стійкості та адаптації [4].

О. Шостак наголошує на тому, що корінна література й корінна літературна критика – важливі частини суверенітету країни, через які представники корінних народів утверджують своє право репрезентувати свою ідентичність. «Культурна ідентичність пояснює національну ідентичність як сукупність етнокультурних чинників, сформованих унаслідок тривалого історичного процесу, де ключовими чинниками постають єдина мова, спільні традиції й релігія. Саме завдяки спіль-

ній спадщині, що формує неповторну культуру нації, індивіди, які вважаються її частиною, спроможні дізнатися про власне місце в сучасному суспільстві» [3, с. 120–121].

Мова для корінних народів є джерелом духовної енергії, а священні історії, розказані рідною мовою, «сповнені надзвичайної сили, їхнє словесне вираження має магічну силу /.../ стислий їх переказ під час ритуалу може пробудити всю плеяду правічних сил, успадкованих від початку світу» [3, с. 120]. У цьому контексті дослідження найменувань у графічних романах може розкрити глибинні зв'язки між мовною спадщиною та культурною ідентичністю.

Метою дослідження є аналіз найменувань як відображення ідентичності корінних народів Канади в графічних романах. Основними завданнями є: аналіз семантичного значення найменувань; визначення функцій найменувань у графічних романах корінних народів Канади; аналіз мультимодального представлення ідентичності корінних народів; виявлення ролі найменувань у процесах деколонізації та збереження культурної ідентичності корінних народів Канади.

Матеріалом дослідження слугує антологія різножанрових графічних романів «*This Place: 150 Years Retold*» (укр. «Це місце: 150-літня історія»), яка вийшла друком 2019 р., про 150-літню канадську історію очима її творців, представників корінних народів. Це повчальна подорож історією, культурою, традиціями, віруваннями корінних народів Канади, яка охоплює різні жанри та орієнтована на підліткову й дорослу аудиторію.

Аналіз показав, що імена та прізвища представників корінних народів Канади є невід'ємною частиною їхньої культурної спадщини та ідентичності і відображають належність до роду, племені та народу. У досліджуваних графічних романах автори свідомо зберігають автентичні найменування мовами корінних народів, створюючи потужний культурний код, який підкреслює важливість мовної спадщини, на зразок мовою квалкава'вак *Kamkolas, Nagahu, Yaxnekwaas, Maxwmawisagame*; мовою анішінаабемовін *Zhauwuno-Geezhigo-Gaubow, Wanskapeequay, Manitou, Nimkii*; мовою крі *Meegwetch*; мовою інуїтут *Atittunnnuaq, Atiqanngitturjuaq, Publaq* тощо.

Особливо значущою є традиція множинних імен у корінних народів Канади, кожне з яких несе глибоке смислове навантаження. Вони відображають історію роду або зв'язок з певними ритуалами племені. Наприклад, у романі «Tilted Ground» головний герой Біллі Ассу отримав чотири імені, які відображають його життєвий шлях та родинні зв'язки: *"Billy Assu is the son of Kamkolas, also known as Charlie Assu. He has been given many names. When he was a child, Kamkolas held a potlatch to give him his first name. Yaxnekwaas – "To give a guest a blanket". At fourteen Kamkolas honoured him with Maxwmawisagame, "Giving away lots of things". His uncle, Chief Wamish, gave Billy the name of his late son. Nagahu"* (див. рис. 1, фрагмент 1).

Ця система найменувань мовою кваквака'вакв відображає не лише родову спадковість, а й важливі ритуальні та соціальні аспекти життя племені. Кожне нове ім'я знаменує певний етап життя або особливу роль у спільноті, підкреслюючи динамічний характер ідентичності в культурі корінних народів Канади.

Семантичний аналіз імен у графічних романах також розкриває глибокий зв'язок корінних народів з навколишнім світом, з природою, як наприклад у романі «Red Clouds»: *"Zhawwuno-Geezhigo-Gaubow, "The man who stands in the southern sky", was a healer. He was respected. He could dream of cures and communicate with the forest. He could summon animals"* (див. рис. 1, фрагмент 2). Ім'я поважного цілителя мовою анішінабемовін має пряму референцію до небесних явищ. Він бачив у снах зцілення, говорив мовою

лісу й міг закликати тварин. Подібні найменування в графічних романах (Wanskarreequay, Manitou, Nimkii) демонструють світогляд корінних народів, де людина розглядається як невід'ємна частина природи та традиційних вірувань корінних народів Канади.

Особливо виразно в досліджуваних графічних романах представлена захисна функція імен. Найяскравіше ця функція представлена в романі «Rosie», де система найменувань мовою інуктитут відображає складні традиції інuitів, спрямовані на захист особистості від потенційних загроз зовнішнього світу. Аналіз вербального компонента роману демонструє багатшаровість найменувань головної героїні: *"She's Atittunnuaq* From a dialect of Inuktitut: *Small Unnamed One" ... and Atiqanngitturjuaq** Great Nameless One... also, Publaq*** and other names ***Bubble"* [7, p. 124]. *"She gets one of her names from that time. Pauki. Soot."* [7, p. 125]. *"It was Iqqaq who gave me over. His name means sea bottom. But in a secret tongue it means land. And he could see"* [7, p. 125].

Семантичний аналіз цих імен (Atittunnuaq – "Small Unnamed One", Atiqanngitturjuaq – "Great Nameless One", Publaq – "Bubble", Pauki – "Soot") дає змогу простежити традицію захисного найменування в культурі інuitів. Парадоксальним у цій системі є використання імен, що буквально означають «безіменна», які є формою захисту ідентичності. Така практика може бути інтерпретована як спосіб захисту від злих духів та недоброзичливців, які, не знаючи справжнього імені людини, не можуть їй завдати шкоди.

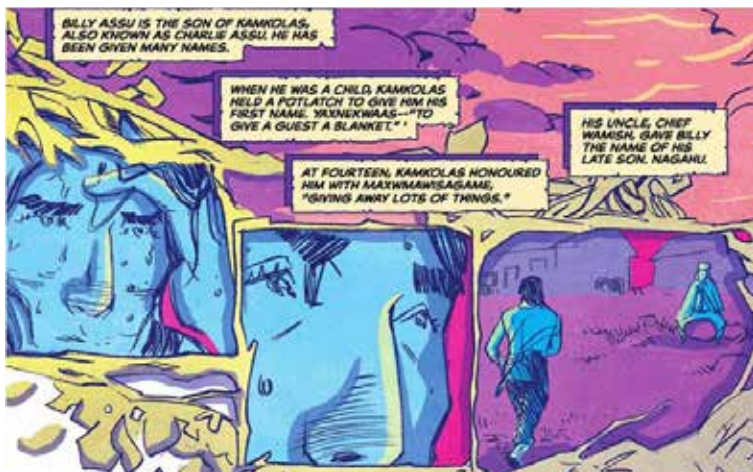

Рис. 1. Фрагмент 1 [7, с. 41], фрагмент 2 [7, р. 67]

Особливо важливим у контексті дослідження є епізод, де автор розкриває походження імені Pauki (“Soot”), яке головна героїня отримала від бабусі. Це ім’я стає ключовим маркером її культурної ідентичності, сакральним елементом, який вона свідомо приховує від стороннього – торговця, який приїхав до їхньої громади з метою придбання сувенірів, виготовлених корінними жителями. Торговець демонструє нерозуміння традиції множинних найменувань інуїтів, сприймаючи їх як незрозумілі й навіть образливі. Його реакція є типовим прикладом культурного непорозуміння, коли представник панівної культури намагається накласти власні ономастичні норми на традиції корінного населення (див. рис. 2, фрагменти 3, 4).

У відповідь на це непорозуміння головна героїня погоджується на компроміс – прийняти англійське ім’я Rosie, запропоноване торговцем (див. рис. 3, фрагмент 5). Цей вчинок можна інтерпретувати двояко: з одного боку, як вимушену поступку колоніальній

культури, а з іншого – як свідому стратегію захисту справжньої ідентичності, оскільки героїня «не бажає називати свого імені, відомого лише найближчим» (див. рис. 2, фрагмент 4).

Додатковий рівень семантичної складності представлений у поясненні імені Iqqaq: “His name means sea bottom. But in a secret tongue it means land. And he could see” [7, p. 125]. Це подвійне значення імені – офіційне (“sea bottom”) і таємне (“land”) – демонструє існування паралельних систем найменування, де істинне значення імені відоме лише членам спільноти. Така практика відображає стратегію культурного опору, коли корінні народи зберігали свої традиції в прихованій формі в умовах колоніального тиску.

Важлива семіотична особливість досліджуваних графічних романів полягає в мультимодальному представленні ідентичності корінних народів через систему найменувань. Комбінація вербальних та невербальних елементів створює складний наративний код,

Рис. 2. Фрагменти 3 і 4 [7, с. 132]

Рис. 3. Фрагменти 5 і 6 [7, с. 132]

який потребує від читача багаторівневого декодування. Аналіз невербального компонента роману «Rosie» демонструє, що імена корінних жителів представлені подвійною знаковою системою: латинськими літерами та автентичними графічними символами мови інуктитут (див. рис. 3, фрагмент 6). Така подвійна репрезентація відображає мовну реальність інуктських спільнот, де традиційна писемність співіснує з нав'язаною колонізаторами латиницею.

Особливої уваги заслуговує колористичне оформлення панелей, де представлені імена. Домінувальна кольорова гама світло-блакитних тонів у поєднанні з білим кольором функціонально підсилює культурно-географічний контекст наративу, візуально кодуючи фізичне середовище проживання інуктів – засніжені північні території Канади. Так, колористичне рішення стає частиною семіотичного коду, що розкриває нерозривний зв'язок між ідентичністю корінних народів та їхнім традиційним середовищем проживання.

Множинність імен канадських корінних народів і їх семантичне нашарування виконують подвійну наративну функцію в контексті графічних романів. З одного боку, вони слугують засобом розкриття багатогранного внутрішнього духовного світу персонажів, демонструючи комплексність їхньої ідентичності. З іншого – через систему найменувань автор спрямовує увагу читачів на трагічні сторінки історії колоніальної політики Канади. Зокрема, аналіз дає змогу виявити референцію до історичних подій 1941 року, коли федеральний уряд Канади запровадив закон про примусову реєстрацію й ідентифікацію інуктів, що містив обов'язкове носіння іменних табличок. Ця політика фактично нівелювала традиційну систему найменувань корінних народів, замінюючи її уніфікованим колоніальним ідентифікатором. У цьому історичному контексті епізод, де героїня приймає нав'язане ім'я Rosie, набуває додаткового

символічного значення як історична ілюстрація ширшого процесу культурної асиміляції. Водночас збереження традиційних імен, хоч і в прихованій формі, є прикладом культурного спротиву та збереження автентичної ідентичності.

Тож проведене дослідження продемонструвало, що найменування в графічних романах корінних народів Канади є важливим елементом їхньої культурної ідентичності. Вони не лише виконують номінативну функцію, а і є засобом відтворення історичної пам'яті, підтримки традицій та зв'язку з природним середовищем. Аналіз імен персонажів графічних романів засвідчив, що автори свідомо використовують автентичні мовні форми, щоб підкреслити значущість мовної спадщини. Особливо помітними є випадки множинних імен, що відображають ритуальні та соціальні аспекти життя корінних спільнот, а також символічні імена, які пов'язані з природою і віруваннями корінних народів Канади.

Дослідження також виявило, що система найменувань виконує захисну функцію в контексті колоніальної історії Канади. Приклади імен демонструють практику приховування справжніх імен як стратегію культурного опору. Аналіз мультимодального представлення ідентичності корінних народів засвідчив, що графічні романи використовують комплексний наративний код, де мовні засоби, зображення та колористика створюють цілісну картину культурної спадщини корінних народів Канади. Тож найменування в графічних романах є не лише засобом самоідентифікації, а й важливим інструментом деколонізації, колективної пам'яті, збереження мовної спадщини та відродження традицій корінних народів Канади.

Перспективою подальшого дослідження є аналіз впливу графічних романів на мовну політику й збереження корінних мов у сучасній Канаді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Калиновська І., Коляда Е., Калиновська М. Вербальні й невербальні засоби вираження здивування в канадських графічних романах. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Т. 35 (74). № 2. Ч. 1. С. 111–115. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.2.1/20>
2. Калиновська І., Коляда Е., Калиновська М. Історична пам'ять та травма в канадських графічних романах: аналіз авторських наративних засобів. *Закарпатські філологічні студії*. № 35. 2024. С. 264–268. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.35.46>

3. Шостак О. Г. Художні вираження національної ідентичності в творчості сучасних північноамериканських письменників корінного походження: монографія. Київ : Талком, 2020. 544 с.
4. Borkent M. Seeing Histories, Building Futurities: Multimodal Decolonization and Conciliation in Indigenous Comics from Canada. *Graphic Indigeneity: Comics in the Americas and Australasia*. 2020. URL: <https://academic.oup.com/mississippi-scholarship-online/book/38133/chapter-abstract/33273958>.
5. Hamilton R. The Past, Present, and Future of Indigenous Canadian Comics with Jay Odjick, Teiowí: sonte Thomas Deer, Cole Pauls & Highwater Press. *Sequential*. 2021. URL: <https://sequentialpulp.ca/2021/09/30/the-past-present-and-future-of-indigenous-canadian-comics/>
6. Ingibergsson E. Indigenous History Month – Graphic Novels. *University of Alberta. Library News*. 2021. URL: <https://news.library.ualberta.ca/blog/2021/06/01/indigenous-history-month-graphic-novels/>
7. This Place: 150 Years Retold / foreword by Alicia Elliot. Highwater Press, 2019. URL: <https://library.lol/main/F764D784C31DFCAC246FC6B682804731>.

REFERENCES

1. Kalynovska, I., Koliada, E., Kalynovska, M. (2024). Verbalni i neverbalni zasoby vyrazhennia zdyvuvannia v kanadskykh hrafičnykh romanakh [Verbal and Non-Verbal Means of Surprise Expression in Canadian Graphic Novels]. *Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University, Series: Philology. Journalism*. Vol. 35 (74), 2 (1), pp. 111–115. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.2.1/20> [in Ukrainian].
2. Kalynovska, I., Koliada, E., Kalynovska, M. (2024). Istorychna pamiat ta travma v kanadskykh hrafičnykh romanakh: analiz avtorskykh naratyvnykh zasobiv [Historical Memory and Trauma in Canadian Graphic Novels: an Analysis of Author's Narrative Means]. *Transcarpathian Philological Studies*. Vol. 35, pp. 264–268. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.35.46>. [in Ukrainian].
3. Shostak, O.H. (2020). Khudozhni vyrazhennia natsionalnoi identychnosti v tvorchosti suchasnykh pivnichnoamerykanskykh pysmennykiv korinnoho pokhodzhennia: monohrafiia [Artistic Expressions of National Identity in the Work of Contemporary North American Writers of Indigenous Origin: Monograph]. Kyiv: Talkom. 544 p. [in Ukrainian].
4. Borkent, M. (2020). Seeing Histories, Building Futurities: Multimodal Decolonization and Conciliation in Indigenous Comics from Canada. *Graphic Indigeneity: Comics in the Americas and Australasia*. Retrieved from: <https://academic.oup.com/mississippi-scholarship-online/book/38133/chapter-abstract/33273958>.
5. Hamilton, R. (2021). The Past, Present, and Future of Indigenous Canadian Comics with Jay Odjick, Teiowí: sonte Thomas Deer, Cole Pauls & Highwater Press. *Sequential*. Retrieved from: <https://sequentialpulp.ca/2021/09/30/the-past-present-and-future-of-indigenous-canadian-comics/>
6. Ingibergsson, E. (2021). Indigenous History Month – Graphic Novels. *University of Alberta. Library News*. Retrieved from: <https://news.library.ualberta.ca/blog/2021/06/01/indigenous-history-month-graphic-novels/>
7. This Place: 150 Years Retold / foreword by Alicia Elliot (2019). Highwater Press. Retrieved from: <https://library.lol/main/F764D784C31DFCAC246FC6B682804731>.